

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова
Басейнової ради річки Тиси
Юрій Шпонтак

«21» березня 2025 р

ПРОТОКОЛ
засідання Басейнової ради річки Тиси

м. Ужгород

21 березня 2025 року

№ 1

Дата проведення: 21 березня 2025 року.

Місце проведення: Закарпатська область, м. Ужгород, Слов'янська набережна, будинок №5, Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса.

Час проведення: з 10.00 по 12.00 год.

Час початку реєстрації: 09.30 год.

ПРИСУТНІ: 9 членів Басейнової ради, 23 – запрошених.

Усього 32 осіб (перелік додається).

Порядок денний:

1. Обговорення та затвердження Програми засідання та Плану засідань Басейнової ради річки Тиса на 2025 рік (доповідач Тетяна Готра - виконавчий секретар Басейнової ради річки Тиса);

2. Узагальнена інформація щодо переліку програм (планів) для району річкового суббасейну Тиси, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати (ПУРБ Дунаю, суббасейн Тиси) (доповідач: Олексій Ярошевич - провідний спеціаліст ПІММС АН України, екологічний консалтинг «Blue Rivers», міжнародна комісія із захисту річки Дунай);

3. Дієва комунікація центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ), місцевих органів виконавчої влади (МОВВ), БУВР Тиси та Басейнової ради річки Тиса для координації та реалізації першого циклу (2025 - 2030 роки) ПУРБ Дунаю, суббасейн Тиси (доповідач: Едуард Осійський - заступник начальника БУВР Тиси);

4. Досвід експертної групи РАОМС «Закарпаття - за чисте довкілля» в технологічних рішеннях у комплексному проектуванні водопостачання, водовідведення та очищення комунальних стоків у громадах Закарпаття (доповідач: Володимир Суран - Регіональна асоціація органів місцевого самоврядування «Закарпаття - за чисте довкілля»);

5. Основні проблеми водопровідно-каналізаційних підприємств (водоканалів) територіальних громад Закарпаття та шляхи їх вирішення (доповідач: Йосип Галайда - директор Представництва Асоціації «Укрводоканалекологія» Захід).

6. Різне.

ВИСТУПИЛИ:

Юрій Шпонтак - голова Басейнової ради річки Тиси, привітав присутніх членів Басейнової ради річки Тиси, представників влади та водогосподарських організацій області, водокористувачів, науковців, громадськість з проведенням засідання Басейнової ради річки Тиси. Повідомив, що на засіданні присутні 9 членів Басейнової ради, з 13. Четверо членів Басейнової ради з поважних причин не змогли прийняти участь у засіданні. Відповідно до Положення про Басейнову раду річки Тиса, засідання є легітимним, якщо на ньому присутні більше половини членів.

Юрій Шпонтак запропонував для ефективності роботи засідання затвердити наступний регламент роботи:

- час для доповіді – до 20 хвилин;
- час для виступу та дебатів – до 5 хвилин;
- час для внесення пропозицій та доповнень – до 3 хвилин.

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 9.

«ПРОТИ» - немає.

«УТРИМАЛИСЬ» - немає.

Рішення прийняте 9 голосами, що становить 100% голосів, присутніх на засіданні.

1. Обговорення та затвердження Програми засідання та Плану засідань Басейнової ради річки Тиса на 2025 рік.

СЛУХАЛИ:

Тетяну Готру - виконавчий секретар Басейнової ради річки Тиса, член координаційної групи Держводагентства України з розробки ПУРБ..

Згідно Плану роботи Басейнової ради річки Тиса на 2025 рік заплановано 4 засідання на яких будуть розглядатися питання реалізації та оновлення «Плану управління річковим басейном Дунаю на 2025 - 2030 роки» (суббасейн річки Тиси) та «Плану управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах району басейну річки Дунай на 2023 - 2030 роки» (суббасейн річки Тиси), а також питання надані членами Басейнової ради річки Тиса для розгляду на Басейновій раді.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1347-р затверджено План управління річковим басейном Дунаю на 2025-2030 роки.

Відповідно до наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 22.10.2024 р. №1298 Про затвердження Змін до Типового положення про басейнові ради Секретаріатом басейнової ради річки Тиса було розроблено нове Положення про Басейнову раду річки Тиса та надіслано на ознайомлення всім членам Басейнової ради.

В Положенні були внесені зміни щодо:

- розробки і впровадження ПУРБ на реалізацію та оновлення «Плану управління річковим басейном Дунаю на 2025 - 2030 роки» (суббасейн річки Тиси) та «Плану управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах району басейну річки Дунай на 2023 - 2030 роки» (суббасейн річки Тиси);
- назви Міністерства екології та природних ресурсів України на Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;
- припинення повноважень члена басейнової ради, якщо член басейнової ради не брав участі у двох засіданнях басейнової ради поспіль без поважних причин, за умови належного повідомлення про дату та час засідань.

ВИСТУПИЛИ:

Володимир Суран - член Басейнової ради річки Тиса, Регіональна асоціація органів місцевого самоврядування «Закарпаття – за чисте довкілля», чи можна по довіреності замість себе відправити іншого кандидата на засідання Басейнової ради?

Тетяна Готра – виконавчий секретар Басейнової ради річки Тиса, так можна.

2. Узагальнена інформація щодо переліку програм (планів) для району річкового суббасейну Тиси, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати (ПУРБ Дунаю, суббасейн Тиси).

СЛУХАЛИ:

Олексія Ярошевича – член Басейнової ради річки Тиса, провідний спеціаліст ІПММС АН України.

Транскордонний суббасейн Тиси розташований на території 5-ти країн: Україна, Словаччина, Угорщина, Румунія та Сербія. Суббасейн Тиси розміщений в межах однієї області – Закарпатської і налічує 481 масив поверхневих вод (МПВ) (400 річки, 49 ІЗМПВ, 32 ШМПВ), а також 7 масивів підземних вод (МПЗВ).

Екологічний стан визначається лише для масивів поверхневих вод природних категорій – 400 МПВ. Екологічний потенціал визначається лише для категорії істотно змінені (ІЗМПВ) та штучні (ШМПВ) масиви поверхневих вод – 81 МПВ.

Хімічний стан визначається за 45-ма забруднюючими речовинами. Якщо концентрація будь-якої з них перевищує встановлений екологічний норматив якості поверхневих вод, стан МПВ кваліфікується як «недосягнення доброго стану». Хімічний моніторинг МПЗВ наразі не проводиться.

Екологічні цілі для МПВ:

- запобігання погіршенню стану всіх МПВ;
- досягнення/підтримання доброго екологічного та хімічного стану всіх МПВ природних категорій (річки, озера, перехідні та прибережні води);
- досягнення/підтримання доброго екологічного потенціалу та хімічного стану істотно змінених та штучних МПВ;
- поступове зменшення до повної відсутності забруднення небезпечними речовинами.

Екологічні цілі для МПЗВ:

- запобігання погіршенню стану всіх МПЗВ;
- досягнення/підтримання доброго кількісного та хімічного стану МПЗВ;
- запобігання та обмеження забруднення підземних вод.

Загальна кількість заходів суббасейну Тиси налічує 120, з них: 101- основні заходи, 19 – додаткові заходи. Загальна вартість заходів 9 985 млн.

3. Дієва комунікація центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ), місцевих органів виконавчої влади (МОВВ), БУВР Тиси та Басейнової ради річки Тиса для координації та реалізації першого циклу (2025 - 2030 роки) ПУРБ Дунаю, суббасейн Тиси.

СЛУХАЛИ:

Едуарда Осійського – заступник начальника БУВР Тиси, член координаційної групи Держводагентства України з розробки ПУРБ.

Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 р. № 1347-р (далі - Розпорядження) Про затвердження Плану управління річковим басейном Дунаю на 2025-2030 роки:

- Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям: 1) враховувати заходи, передбачені планом, у власних документах короткострокового та середньострокового планування, цільових програмах тощо; 2) починаючи з 2026 року подавати щороку до 20 лютого Державному агентству водних ресурсів інформацію про стан виконання плану за попередній звітний період для її узагальнення та подання до 1 квітня Кабінету Міністрів України.

- Рекомендувати органам місцевого самоврядування: 1) враховувати заходи, передбачені планом, у власних документах короткострокового та середньострокового планування, цільових програмах тощо; 2) починаючи з 2026 року подавати щороку до 20 лютого Державному агентству водних ресурсів інформацію про стан виконання плану за попередній звітний період для її узагальнення та подання до 1 квітня Кабінету Міністрів України.

Відповідно до Розпорядження Закарпатська обласна військова адміністрація для забезпечення виконання надіслала листа №06-17/1094 від 29.01.2025 р. на виконавчі комітети місцевих рад (ТГ) та районні військові адміністрації.

Наказом Державного Агентства водних ресурсів України №5 від 08.01.2025 р. Про виконання планів управління річковими басейнами на 2025-2030 роки визначило басейнові управління водних ресурсів (далі – БУВР) відповідальними за

здійснення координації та моніторингу виконання планів управління річковими басейнами (далі – ПУРБ) у межах відповідних річкових басейнів/суббасейнів.

БУВР Тиси підготувало внутрішній наказ №5 від 14.01.2025 р. про виконання Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) на 2025-2030 роки для забезпечення взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та відповідними органами місцевого самоврядування щодо включення до документів короткострокового та середньострокового планування, цільових програм, інших документів заходів, визначених у додатку 11 ПУРБ Дунаю (суббасейн Тиси).

31 січня 2025 року відбувся Спільний комунікаційний захід Міндовкілля та Держводагентства щодо координації дій стейкхолдерів (зацікавлених сторін) у період реалізації ПУРБ (2025-2030 роки) для забезпечення дієвої комунікації всіх заінтересованих сторін на всіх рівнях національному, басейновому (регіональному), локальному (територіальні громади).

4. Досвід експертної групи РАОМС «Закарпаття - за чисте довкілля» в технологічних рішеннях у комплексному проектуванні водопостачання, водовідведення та очищення комунальних стоків у громадах Закарпаття.

СЛУХАЛИ:

Володимира Сурана - член Басейнової ради річки Тиса, Регіональна асоціація органів місцевого самоврядування «Закарпаття – за чисте довкілля».

Розроблена програма «Збереження екосистеми долини річки Тиса на прикордонній території України, Угорщини, Румунії та Словаччини».

Основною метою Програми є відновлення екологічної ситуації на водних тілах долини річки Тиса на прикордонній території України, Угорщини, Румунії та Словаччини, досягнення безпечного для здоров'я людини стану водних ресурсів і навколишнього природного середовища, що відповідає спільним пріоритетам співпраці між Україною та Європейським Союзом, шляхом будівництва нових чи модернізації існуючих станцій очищення стічних вод та організації поводження з побутовими відходами, шляхом будівництва сміттесортувальних заводів.

Основні завдання програми:

- застосувати комплексний підхід до вирішення проблеми екологічної безпеки у басейні річки Тиса;

- залучити у регіон передовий європейський досвід та технології очистки каналізаційних стоків та переробки твердого побутового сміття;

- усунути реальну загрозу екологічної катастрофи у долині річки Тиса на прикордонній території України, Угорщини, Румунії та Словаччини;

- зменшити кількості забруднюючих речовин у воді річок Закарпаття до екологічних норм;

- сформувати збалансовану систему природокористування та структурної перебудови виробничого потенціалу економіки у напрямку роботи з рідкими відходами;

- зберегти біологічне розмаїття берегової зони та водойм;

- охопити Програмою 65% населення Закарпатської області сучасною системою збору та очищення побутових каналізаційних стоків, а у разі її розширення – 80% області;

- досягти, шляхом будівництва нових КОС, покращення якості води у річці Тиси на рівні 40%;

- покращити якість води в річках у місці витоку з очисних споруд на 95 %;

- створити у жителів населених пунктів усвідомлення потреби дбайливого використання всіх можливих ресурсів, якими також є і каналізаційні стоки та тверді відходи.

Очікувані результати:

1. Відновлення природних екосистем у річках області.

2. Зростання привабливості Закарпаття для українських та іноземних туристів, а як наслідок – розвиток туристичної індустрії області.

3. Створення позитивного іміджу України – як країни, що застосовує новітні технології у царині охорони природи.

4. Покращення стосунків із державами – сусідами та з ЄС через демонстрацію підтримки стратегії ЄС для Дунайського регіону, пріоритетів та цінностей ЄС.

Розроблені проекти типової КОС для таких населених пунктів: В. Березний, Перечин, Сторожниця, Невицьке, Воловець, Поляна, Баранинці, Ільниця, Іршава, Міжгір'я, Буштино, Хуст, Чоп.

4 ТГ пройшли співбесіду по фінансуванню за програмою «Є Відродження» - Оноківська, Перечинська, Баранинська і Батівська ТГ.

5. Основні проблеми водопровідно-каналізаційних підприємств (водоканалів) територіальних громад Закарпаття та шляхи їх вирішення.

СЛУХАЛИ:

Йосипа Галайду - директор Представництва Асоціації «Укрводоканалекологія» Захід.

Основними проблемами водоканалів є недофінансованість, заборона на підвищення тарифів, зношене і застаріле обладнання, що не забезпечує належну очистку стічних вод на каналізаційно-очисних спорудах. Збільшення кількості населення в містах Закарпатської області внаслідок внутрішньо переміщених осіб призвело до додаткового навантаження на водопровідні та каналізаційні мережі.

Відповідно до постанови КМУ №76 від 27.01.2023 р. «Деякі питання реалізації положень Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час» бронювання працівників водоканалів має становити 75%, але, на жаль, бронювання відсутнє, що ставить під загрозу роботу водоканалів.

ВИСТУПИЛИ:

Станіслав Каргашов – директор КП «Водоканал м. Ужгорода», **Олександр Суворов** – заступник директора КП «Міськводоканал» Мукачівської міської ради, **Сергій Скоблей** – директор КП по водопостачанню Іршавської міської ради,

Віктор Басістов – директор КП «Водопостачання та водовідведення» Свалявської міської ради, **Янош Кочерга** - заступник селищного голови Солотвинської селищної ради, **Сергій Порада** – головний інженер Виноградівського виробничого управління житлово-комунального господарства, **Іван Росоха** - директор Хустського виробничого управління житлово-комунального господарства, **Зіновій Рачинський** – головний інженер Рахівського комунального підприємства «Рахівтепло», **Іван Меланчук** – директор Комунального підприємства «Водоканал» Тячівської міської ради.

Керівники водоканалів доповіли про стан водопровідних та каналізаційних мереж кожного підприємства, часткова заміна обладнання відбувається за рахунок залучення грантів, але цього недостатньо для належного функціонування підприємств. Деякі водоканали розробили проектно-кошторисну документацію на реконструкцію очисних споруд, але необхідні кошти для реалізації даних проектів.

6. Різне.

СЛУХАЛИ:

Василя Романця - член Басейнової ради річки Тиса, начальник Управління житлово-комунального господарства та енергозбереження Закарпатської обласної військової адміністрації.

У зв'язку із значною новою житловою забудовою міст Закарпатської області і зростанням кількості споживачів через збільшення потоку внутрішньо переміщених осіб потужностей каналізаційно-очисних споруд недостатньо для очищення стічних вод. Заходи, які впроваджувалися на підприємствах питного водопостачання та централізованого водовідведення, фінансувалися за рахунок коштів місцевих бюджетів, у тому числі коштів, наданих підприємствам на поповнення статутного капіталу, обігових коштів водопостачальних підприємств та з інших незаборонених законодавством джерел фінансування і спрямовувалися на проведення робіт для підтримки об'єктів у робочому стані, забезпечення стабільної безаварійної роботи об'єктів водопостачання та водовідведення та споживачів належними комунальними послугами.

Олексія Ярошевича - член Басейнової ради річки Тиса, провідний спеціаліст ІПММС АН України.

Враховуючи виступи керівників водоканалів, пропоную Басейновій раді запросити на наступне засідання представників органів місцевої влади та місцевого самоврядування, мерів міст або їх заступників для обговорення шляхів реалізації Програми заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) у 2025-2030 роках.

Крім цього рекомендую Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної військової адміністрації, Управління житлово-комунального господарства та енергозбереження Закарпатської обласної військової адміністрації з залученням Басейнового управління водних ресурсів

річки Тиси провести локальні наради (в кожному адміністративному районі або з групою територіальних громад в розрізі окремих річкових басейнів: Чорна Тиса, Тересва, Тересля, Ріка, Боржава, Латориця, Уж) з органами місцевої влади та місцевого самоврядування, щодо реалізації Програми заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) у 2025-2030 роках.

Оксана Коноваленко - ГС «Всесвітній Фонд Природи України», керівниця напрямку «Вода».

Проінформувала, що 12 грудня 2024 року в місті Вашарошнамень (Угорщина) відбувся семінар присвячений можливостям покращення управління водними ресурсами на транскордонних водогосподарських системах. У заході взяли участь представники БУВР Тиси, ГС «Всесвітній Фонд Природи України», Генерального управління водного господарства Угорщини, Верхне-Тисайської Дирекції водного господарства та WWF Угорщини. Угорські фахівці представили результати наукових досліджень щодо акумулювання води у каналах та утримання паводкових вод з метою подальшого обводнення прилеглих територій у посушливий період та покращення стану поверхневих та підземних вод, обговорили можливості спільних українсько-угорських проектів щодо вищезазначених питань.

Для забезпечення реалізації заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) та згідно підписаного Меморандуму про співпрацю, розвиток та налагодження відносин між Басейновим управлінням водних ресурсів річки Тиса та ГС «Всесвітній Фонд Природи України» 26 - 27 лютого 2025 року в місті Берегове відбулася робоча зустріч представників БУВР Тиси, Берегівського МУВГ та експертів ГО «WWF-Україна». На зустрічі зазначалось про необхідність врахування природоорієнтованих рішень як один з кроків для покращення екологічного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Тиса при реалізації заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) у 2025 - 2030 роках.

Також ГС «Всесвітній Фонд Природи України» спільно з Виноградівським МУВГ подали заявку на реалізацію проекту: «Збереження губчастих ландшафтів шляхом роботи з природним утриманням води та сталого управління в басейні річки Ботар» («*Sponge works*»), що фінансується програмою ЄС «Горизонт Європа». В рамках своєї діяльності «Всесвітній Фонд Природи України» за підтримки фінансування *Coca Cola Foundation* в рамках реалізації програми «*Living Danube Partnership 2.0*» проводить локальні дослідження для розробки рекомендацій з відновленню водотоків. Тому, на найближчому засіданні Басейнової ради річки Тиси, БУВР Тиси представити проект: «Адаптація до кліматичних змін шляхом гармонізації водогосподарських заходів і попередження паводкового ризику в транскордонному басейні річок Батар-Паладь-Тур» («*AdaptWater*») в рамках Програми Interreg VI-A NEXT Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2021-2027.

Рішення Басейнової ради:

1. Затвердити план роботи Басейнової ради річки Тиса на 2025 рік (додається).

2. Схвалити Положення про Басейнову раду річки Тиси та направити його на погодження до Державного агентства водних ресурсів України.

3. З метою реалізації Програми заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) у 2025-2030 роках, запросити до участі у засіданні Басейнової ради річки Тиса представників органів місцевої влади та місцевого самоврядування, мерів міст або їх заступників.

4. Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської обласної військової адміністрації, Управлінням житлово-комунального господарства та енергозбереження Закарпатської обласної військової адміністрації зі залученням Басейнового управління водних ресурсів та членів Басейнової ради річки Тиса провести локальні наради (в кожному адміністративному районі або з групою територіальних громад в розрізі окремих річкових басейнів: Чорна Тиса, Тересва, Теремля, Ріка, Боржава, Латориця, Уж) з органами місцевої влади та місцевого самоврядування, щодо реалізації Програми заходів Плану управління річковим басейном Дунаю (суббасейн Тиси) у 2025-2030 роках.

5. Басейнову управлінню водних ресурсів річки Тиси, Виноградівському міжрайонному управлінню водного господарства спільно ГС «Всесвітній Фонд Природи України» представити проекти, що реалізуються в басейні річки Ботар: «Адаптація до кліматичних змін шляхом гармонізації водогосподарських заходів і попередження паводкового ризику в транскордонному басейні річок Батар-Паладь-Тур» (AdaptWater) та «Збереження губчастих ландшафтів шляхом роботи з природним утриманням води та сталого управління в басейні річки Ботар» (Sponge works).

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 9.

«ПРОТИ» - немає.

«УТРИМАЛИСЬ» - немає.

**Виконавчий секретар
Басейнової ради річки Тиси**

Члени рахункової комісії

Тетяна Готра

Леся Жоффчак

Галина Ковач